श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा एप्रिल – २०१६

कक्षा – शास्त्री-१ (SEM-2)	**प्रश्नपत्रम् – ८**	गुणाः - ७०
विषयः – वास्तुशास्त्रम्	**CE-1.2.4**	समयः - ११ तः २
दिनाङ्कः – २६/४/२०१६	सन्दर्भग्रन्थः – वास्तुरत्नावली, शिल्पशास्त्रम्	

	प्रथमान्वितिः -१	
प्रश्नः -१	**द्वयोः सान्वयं व्याख्यां कुरु ।**	०८
	(१) गृध्रः कङ्कः कपोतश्च उलूकः श्येन एव च । चिल्लश्च चर्मविलश्च मासः पाण्डुर एव च ॥ (२) गृहारम्भे दिने मासे धिष्णे वारे विशेद् गृहम् । विशेत्सौम्यायने हर्म्यं तृणागारं तु सर्वदा ॥ (३) अजैकपादहिर्बुध्न्य शक्रमित्रानिलान्तकैः । समन्दैर्मन्दवारे च रक्षो भूतयुतं गृहं ॥	
प्रश्नः -२	**एकस्मिन् विषये विस्तारेण वर्णनं कुरु ।**	०८
	(१) द्वारचक्रविचारः विशदं वर्णयत । (२) वास्तुपूजाविधिः संक्षेपेण निरूपयत ।	
प्रश्नः -३	**एकमेव टिप्पणीं लिखत ।**	०२
	(१) पुरभेदविचारः । (२) गृहे गृध्रादिपतने विचारः ।	
प्रश्नः - ४	**द्वयोः लघूत्तराणि लिखत ।**	०२
	(१) दुर्गाणि कति ? के च ते ? (२) गृहप्रवेशः कदा करणीयः ? (३) शिल्पीलक्षणं लिखत । (४) शान्तिपाठं लिखत ।	
	द्वितीयान्वितिः - २	
प्रश्नः -५	**द्वयोः सान्वयं व्याख्यां कुर्वन्तु ।**	०८
	(१) एकोऽपि नूनं परभागवर्तीं विपत्स्मरस्थः अवरोऽब्दमध्ये । करोति गेहं परहस्तयातं स्याद्दुर्बलश्चेदिह वर्णनाथः ॥ (२) सूत्रे विस्तीर्यमाणे तु पन्नगो यदि दृश्यते । अचिरेणैव कालेन सर्पेण निहतो ध्रुवम् ॥ (३) नत्वा श्रीकालिकादेवीं गुरुश्च ज्ञानकारणम् । माता पित्रोः पदाम्भोजं विधिज्ञानं लिखाम्यहम् ॥	
प्रश्नः -६	**एकस्मिन् विषये विस्तारेण वर्णनं लिखतु ।**	०८
	(१) वास्तुभूपरीक्षणविधिः विशदं विवेचयत ।	

	(२) चतुषष्टिपदे चतुर्भुजे देवानां न्यासचक्रं निरूपयत ।	
प्रश्नः -७	**द्वयोः टिप्पणीं लिखत ।**	०४
	(१) गृहप्रवेशविचारः । (२) एकाशीतिवास्तुपदमण्डलम् । (३) आयविचारः । (४) सूत्रलक्षणविधिः ।	
प्रश्नः -८	**अधोलिखितयोः पञ्चप्रश्नानां लघूत्तराणि लिखत ।**	०५
	(१) वास्तुपदमण्डले मध्ये कः देवः भवति ? (२) अग्निकोणे कः देवः स्थापनीयम् ? (३) पूजाविध्यां कति प्रकारान् स्नानं भवति ? (४) गृहप्रवेशः पूर्वे किं कर्त्तव्यम् ? (५) राशयः कति ? के च ते ? (६) आयनामानि लिखतु । (७) वर्धकी लक्षणं लिखत ।	
	तृतीयान्वितिः - ३	
प्रश्नः -९	**द्वयोः सान्वयं व्याख्या कार्या ।**	०८
	(१) ब्रह्मजातिं यदा भूमिं लोभादिच्छन्ति क्षत्रियाः । सर्वे ते निधनं यान्ति शैला वज्रहता इव ॥ (२) दुर्गोदयं नन्दकर प्रमाणं लिथ्यासमं सप्तदशैव केचित् । एकोनविंशत् पृथुता त्रयाणां दिक्पाल सूर्याष्टकरं वदन्ति । (३) वास्तोष्पतिम्महादेवं सर्वसिद्धि विधायकम् । शान्ति कर्तारमीशानं तं वास्तुं प्रणतोऽस्म्यहम् ॥	
प्रश्नः -१०	**एकस्मिन् विषये विस्तारेण वर्णनं कुरु ।**	०८
	(१) भावस्थग्रहाणां फलं विस्तारेण वर्णनं कुरु । (२) गृहप्रवेशविधिः विशदं वर्णयत ।	
प्रश्नः -११	**द्वयोः टिप्पणीं लिखत ।**	०४
	(१) ग्रामभेदः विचारः (२) दुर्गनामविचारः (३) व्ययविचारः (४) वास्तुनामलक्षणम्	
प्रश्नः -१२	**अधोलिखितयो पञ्चप्रश्नानां लघूत्तराणि लिखत ।**	०५
	(१) शिल्पशास्त्रं केन रचितम् ? (२) व्ययनामानि लिखतु । (३) शिल्पशास्त्रग्रन्थे कति अध्यायाः सन्ति ? (४) अक्षतात् वास्तुपूजायां उपयोगं भवति न वा ? (५) नक्षत्राणि कति ? (६) सिंह आप कुत्र प्रयुज्यते ?	

***